

SCCM

*stichting
coördinatie certificatie
milieu- en arbomanagementsystemen*

Verslag SCCM Auditordagen OHSAS 18001 editie 2010

9 en 11 februari 2010

Discussie over praktijksituaties

Inleiding

Op 8 en 11 februari 2010 heeft SCCM twee dagen georganiseerd voor OHSAS 18001-auditors die werken voor de aangesloten certificatie-instellingen. Sinds 2000 organiseert SCCM jaarlijks de auditordagen voor ISO 14001, in 2009 is hiermee gestart voor OHSAS 18001.

Aan de auditordagen 2010 hebben in totaal 59 OHSAS 18001-auditors deelgenomen.

Doel van de auditordagen

Het doel van de auditordagen is om door bespreking van praktijksituaties ervaringen uit te wisselen en de werkwijze van de bij SCCM aangesloten certificatie-instellingen bij de uitvoering van OHSAS 18001-audits te harmoniseren.

Voor de auditordagen verzamelt SCCM praktijksituaties die worden omgezet in casusbeschrijvingen met vragen hoe te handelen. Een belangrijk deel van de auditordagen bestaat uit het onderling discussiëren over de gewenste handelwijze en het uitwisselen van ervaringen. Tegelijkertijd wordt daarmee de bekendheid met de inhoud van het OHSAS 18001-certificatiesysteem vergroot. Ook komen er aandachtspunten naar voren voor de verbetering van onderdelen van het certificatiesysteem. Deze aandachtspunten worden ingebracht bij het Centraal College van Deskundigen (CCvD). Het CCvD kan besluiten nadere richtlijnen in het OHSAS 18001-certificatiesysteem vast te leggen, bijvoorbeeld wanneer tijdens de discussies grote verschillen naar voren komen.

Evaluatie auditordag OHSAS 18001 editie 2010

De 59 deelnemers aan deze auditordag 2009 hebben deze dag als zeer positief ervaren. De aanwezige auditors hebben de kwaliteit van de auditordag met een hoog rapportcijfer gewaardeerd, gemiddeld werden de dagen met een 7,0 beoordeeld.

Stichting Coördinatie Certificatie Milieu- en arbomanagementsystemen (SCCM)

Doelstelling van SCCM is om de toepassing van milieu- en arbomanagementsystemen te stimuleren en het gebruik ervan bij vergunningverlening en handhaving. Certificatie is hierbij een belangrijk middel.

SCCM wil randvoorwaarden scheppen voor certificatie zodat de certificaten een zodanig kwaliteitsniveau hebben, dat deze voor het bedrijf zelf en voor de relatie bedrijf – overheid een betekenis kunnen krijgen. SCCM treedt op als Centraal College van Deskundigen voor certificatie-instellingen die milieu- en arbomanagementsystemen certificeren. SCCM stelt de 'spelregels' op waaraan de certificatie-instellingen zich bij het certificeren dienen te houden. Deze 'spelregels' liggen vast in de zogenaamde ISO 14001- en OHSAS 18001-certificatiesystemen en het EMAS-verificatiesysteem. Certificatie-instellingen kunnen door een overeenkomst te sluiten met SCCM deze systemen gebruiken. SCCM certificeert dus zelf niet.

SCCM is door het ministerie van VROM aangewezen als uitvoerder van de EMAS-verordening in Nederland en registreert de deelnemers aan de EMAS-verordening.

Uitkomsten van bespreking praktijksituaties

In kleine groepen hebben de deelnemers over de cases en vragen gediscussieerd. Na de discussies zijn de uitkomsten in een plenaire sessie besproken. Dit verslag geeft per vraag de gewenste handelwijze weer. Deze is door het CCvD geaccordeerd.

Op de website van SCCM zijn alle cases en vragen van de auditordagen ISO 14001 en OHSAS 18001 vanaf 2002 toegankelijk gemaakt. Per onderwerp en per jaar kunnen selecties uit de behandelde cases worden gemaakt.

Over de volgende onderwerpen zijn tijdens de auditordagen gesproken:

Onderwerp	Vraagnummers
- Brandveiligheid	1 en 2
- Gevarenidentificatie, risicobeoordeling en vaststellen van beheersmaatregelen	3
- Identificatie van wettelijke eisen	4
- Doelstellingen en programma's	5
- Communicatie, participatie en overleg	6
- Bekwaamheid, training en bewustzijn	7
- Interne audit	8

In een aantal cases wordt gevraagd een rapportcijfer te geven voor de te beoordelen onderdelen van het managementsysteem. Het rapportcijfer moet inzicht geven in hoe goed of hoe slecht het bedrijf het betreffende normelement heeft ingevuld. Hierbij is uitgegaan van de volgende verdeling van cijfers:

Rapportcijfer

4	Zwaar onvoldoende / nauwelijks ingevuld
5	Onvoldoende, essentiële onderdelen gemist
6	Voldoende, basis aanwezig maar nog veel te verbeteren: wordt geaccepteerd
7	Ruim voldoende, nog wel een aantal verbeterpunten
8	Goed,
9	Zeer goed, nog enkele punten op de i
10	Perfect

Case Brandveiligheid

1 Toelichting

U komt als auditor bij een verzekeringsmaatschappij met circa 600 medewerkers om het arbomanagementsysteem op basis van OHSAS 18001 te beoordelen. De medewerkers zijn gehuisvest in een kantoorgebouw met 10 verdiepingen. Het gebouw ligt vlakbij een station en spoorlijn dat ook voor goederenvervoer wordt gebruikt.

Tijdens de audit wilt u speciale aandacht besteden aan de wijze waarop brandveiligheid binnen het managementsysteem is geborgd.

1 Vraag

- A Bij welke onderdelen van de OHSAS-norm verwacht u dat aandacht is geweest voor brandveiligheid en waarom?
- B Naar welke documenten zou u tijdens de audit kunnen vragen die relevant zijn voor brandveiligheid?
- C Welke verplichtingen op het terrein van brandveiligheid zal de organisatie in ieder geval hebben.
- D Wat zijn speciale aandachtspunten op brandveiligheidsgebied (bouwkundig, organisatorisch of installatietechnisch) bij een groot kantoorgebouw en relevant bij de inventarisatie van arbogevaren?

1 Gewenste benadering

- A Bijna alle normpunten hebben op een bepaalde manier betrekking op brandveiligheid, zoals de volgende normelementen:
  - 4.3.1 Gevarenidentificatie
  - 4.3.2 Wettelijke eisen
  - 4.5.1 Prestatiemeting
  - 4.5.3 Onderzoek incidenten
  - 4.4.7 Noodsituaties
  - 4.5.5 Interne audits

Standpunt CCvD

Tijdens de discussie is de vraag gesteld of een organisatie relevante verzekeringsvoorwaarden dient te identificeren als 'andere eisen' in het register van wettelijke- en andere eisen. Het gaat hier bijvoorbeeld om verplichtingen ten aanzien van brandveiligheid die relevant zijn voor de arbeidsveiligheid.

Het CCvD concludeert dat de relevante eisen uit verzekeringsvoorwaarden als overige verplichtingen in het systeem moeten worden geïdentificeerd. Onder andere eisen vallen bijvoorbeeld relevante eisen uit verzekeringsvoorwaarden, concerneisen en relevante milieueisen. Paragraaf 2.3.2 van het certificatiesysteem, zal als volgt worden aangevuld: 'Onder andere eisen vallen bijvoorbeeld relevante eisen uit verzekeringsvoorwaarden, concerneisen en relevante milieueisen.'

- B Er zijn veel verschillende documenten waar de auditor naar kan kijken. Het onderwerp brandveiligheid is meestal een van de arbogevaren en hoeft dan ook niet elke audit aan de orde worden gesteld. Ook zal dan alleen steekproefsgewijs naar onderliggende documenten worden gevraagd.
Voorbeelden waarnaar gevraagd kan worden:
  - gegevens van de omgeving (welke andere bedrijven, soort vervoer of het spoor, andere bedrijven in het gebouw);

- RI&E en plan van aanpak: is brandveiligheid hierin opgenomen;
- noodplan en ontruimingsplan en uitgevoerde oefeningen;
- voorschriften van de overheid en de correspondentie met de overheid;
- verzekeringsvoorschriften;
- als er gecertificeerde installaties worden geëist dan ook vragen naar certificaten;
- eigen inspectie van brandgevaarlijke situaties;
- aanwezigheid brandgevaarlijke stoffen.

C De volgende verplichtingen kun je mogelijk voor dit bedrijf verwachten:

- brandmeldinstallatie;
- brandblusinstallatie;
- bouwvergunning;
- gebruiksvergunning;
- BHV-organisatie;
- vluchtwegen;
- onderhoudsverplichtingen (NEN 3140).

D Speciale aandachtspunten op gebied van brandveiligheid bij een groot kantoorgebouw:

- compartimentering en doorvoeringen;
- nooduitgangen en mogelijke vluchtroutes;
- bijzondere situaties (bijvoorbeeld bij onderhoud);
- BHV-organisatie;
- bezoekersregistratie.

Tijdens de audit bepalen de bevindingen van de rondgang mede welke aandachtspunten er tijdens de audit worden besproken.

2 Toelichting

U komt als auditor bij metaalbewerkingsbedrijf Pro-Metaal met circa 50 medewerkers om het arbomanagementsysteem op basis van OHSAS 18001 te beoordelen. De medewerkers zijn gehuisvest in een fabriekshal gebouwd rond 1960. Het gebouw heeft geen verdiepingen. Binnen de productie vinden de volgende processen plaats: verspanen (met verschillende technieken), lassen, ontvetten, coaten en uitgloeien (waarbij producten tot hoge temperatuur worden verhit en afgekoeld). Het bedrijf heeft een propaantank omdat veel gas wordt verbruikt bij het uitgloeien.

Tijdens de audit wilt u speciale aandacht besteden aan de wijze waarop brandveiligheid binnen het managementsysteem is geborgd.

2 Vraag

Geef voor de vragen 1A tot en met 1D aan wat mogelijke verschillen zijn ten opzichte van het al bij 1 gegeven antwoord.

2 Gewenste benadering

De methodiek voor beide bedrijven is hetzelfde. Essentieel verschil is dat het metaalbewerkingsbedrijf technisch is en daardoor andere arbogevearen kent (bijvoorbeeld ATEX en elektrische veiligheid) en de aandacht bij het kantoorgebouw veel meer gericht is op ontruiming (gebouwveiligheid versus procesveiligheid).

De kans op brand bij het metaalbewerkingsbedrijf is groter, dus in eerste instantie verwacht je zwaardere eisen. Aan de andere kant is het gebouw veel eenvoudiger en sneller te ontruimen, waardoor het risico op letsel kleiner wordt. Hierdoor zullen er minder eisen gesteld worden ten aanzien van brandmelden en brandblussen. Wel verwacht je dat het bedrijf maatregelen heeft genomen om de kans op brand te verkleinen.

Case IndustriClean

Tijdens de auditordagen OHSAS 18001 editie 2010 hebben de cases betrekking op het fictieve industriële reinigingsbedrijf IndustriClean B.V. Onderstaand wordt het bedrijf beschreven en zijn documenten uit het arbomanagementsysteem uitgewerkt. Bij het opstellen van de beschrijving en documenten is gebruik gemaakt van informatie van OHSAS 18001-gecertificeerde bedrijven.

Reinigingsbedrijf IndustriClean is een industriële reiniger waar op verschillende manieren bij bedrijven wordt gereinigd. Bij het bedrijf zijn 55 medewerkers in dienst verspreid over drie locaties. De volgende reinigingsmethoden worden binnen het bedrijf uitgevoerd:

- 1 Reinigen onder hoge druk:
  - in besloten ruimten zoals tanks, vaten, torens, scheepsruimen etc. (zowel in normale -- atmosferische ruimten als schadelijke, toxische of inerte atmosferische ruimten);
  - reinigen van leidingen (o.a. riolen);
  - reiniging van installaties (inwendig of uitwendig);
  - reiniging van wanden, muren en betonconstructies.
- 2 Vacuümreiniging
  - hiermee kunnen tanks, vaten, riolen en leidingen worden leeggezogen.
- 3 Chemisch reinigen
  - reinigen met behulp van chemicaliën van bijvoorbeeld leidingen, vaten, kolommen, koelers.
- 4 Inspectie
  - (camera) inspectie van gereinigde objecten (riolen, besloten ruimten, ...).

De reinigingsactiviteiten vinden plaats op locatie van de klant (tijdens een bedrijfsstop of tussentijds indien nodig). Afvalstoffen die bij de reiniging ontstaan worden door het bedrijf ingezameld en afgevoerd naar een erkend verwerker.

Het managementsysteem van IndustriClean is een systeem waarbij, kwaliteit (ISO 9001) en veiligheid (VCA** en OHSAS 18001) met elkaar gecombineerd zijn. Omdat nog niet alle klanten de waarde van OHSAS 18001 onderkennen is het bedrijf ook nog steeds VCA**-gecertificeerd. De scope van het OHSAS 18001-certificaat geeft aan: Uitvoeren van industriële reinigingsactiviteiten en transport en afvoer van afvalstoffen uit het reinigingsproces. Bij de case zijn diverse onderdelen uit het arbomanagementsysteem van IndustriClean gevoegd.

Gevarenidentificatie, risicobeoordeling en vaststellen beheersmaatregelen

3 Toelichting

Net als bij veel andere OHSAS 18001-gecertificeerde organisaties gebruikt IndustriClean de wettelijk verplichte RI&E's om invulling te geven aan art. 4.3.1 (Gevarenidentificatie, risicobeoordeling en vaststelling van beheersmaatregelen).

IndustriClean heeft een basis RI&E's (2007) waarin het beleid wordt beoordeeld en gemaakt voor de volgende onderwerpen:

- Beleidsonderwerpen (zie tabel met samenvatting van onderwerpen);
- Arbeidsrisico's per activiteit.

De bedrijfsbeschrijving bevat:

- Werkinstructie identificatie, risicobeoordeling en beheer van gevaren;
- Voorbeeld uitwerking arbeidsrisico's voor hoge druk reinigen en rioolreiniging;
- Conclusies RI&E;
- Plan van aanpak RI&E 2008 – 2009;
- Arbodoelstellingen.

3 Vraag

- A Vindt u dat IndustriClean met de procedure en de resultaten voldoet aan de eisen die OHSAS 18001 stelt in art. 4.3.1? Geef hiervoor een rapportcijfer.
- B Wat vindt u de sterke- en de zwakke kanten van de aanpak?
- C OHSAS 18001 vraagt in art. 4.3.1 nadrukkelijk om 'wijzigingen te beheren (management of change)'. IndustriClean heeft dit niet uitgewerkt in de werkinstructie. Welke soort wijzigingen zou u geborgd willen zien en op welke manier?
- D Arbeidshygiënische strategie (voorkeur voor bronmaatregelen en PBM's als laatste optie) is het uitgangspunt van de Arbowet. Hoe wilt u deze terugzien in de analyse van IndustriClean?

3 Gewenste benadering

- A+B Cijfer 5. Dit is een kritieke afwijking.

Sterk is de mate van detail waarmee de RI&E wordt uitgevoerd, de toegepaste methode en de arbeidshygiënische maatregelen. Ook wordt in de procedure aangegeven dat de RIE wordt aangepast bij wijzigingen. Dit moet tijdens een audit wel in de praktijk worden beoordeeld.

Zwak is de wijze van vastleggen en opvolging van geconstateerde tekortkomingen en aandachtspunten. Er is slechts beperkte aandacht voor menselijke aspecten want de RIE is sterk gericht op de technische kant van het werk (er ontbreekt onder andere aandacht voor PSA en meer bijzondere groepen). Ook locatiespecifieke zaken, LOD en machineveiligheid komen onvoldoende naar voren.

De arbeidshygiënische strategie zit wel in de RIE verwerkt maar wordt niet aangegeven in de procedure over identificatie van gevaren

Standpunt van het CCvD

Tijdens de auditordag ontstond de discussie of het voldoende is voor organisaties om bij de evaluatie van arbogevaren alleen de uitkomst (risicogetal) van de evaluatie op basis van kans x effect vast te leggen. De inschatting van de kans en het effect is dan niet beschikbaar. Dit is bijvoorbeeld het geval bij organisaties die gebruik maken van standaard RIE's, waarbij alleen een risicogetal wordt bepaald.

Het CCvD concludeert dat een organisatie moet kunnen onderbouwen wat de inschatting van de kans en het effect is. De onderbouwing bepaalt welke maatregelen een organisatie zal nemen bij een hoge risicoscore. Een risico met een grote kans van voorkomen vraagt waarschijnlijk om andere maatregelen dan een risico met een hoog effect. Paragraaf 2.3.1 van het certificatiesysteem zal worden aangevuld met de volgende tekst: 'Dit betekent dat een organisatie de inschatting van zowel de kans als het effect van de geïdentificeerde arbogevaren in het managementsysteem moet vastleggen.'

- C In een procedure management of change worden wijzigingen geregeld die significante invloed hebben op de arbeidsomstandigheden. Dit kunnen wijzigingen zijn op gebied van:
- activiteiten (o.a. nieuwe machines, installatie wijzigingen);
  - werkwijze (standaard werkzaamheden of bijzondere activiteiten);
  - wijzigingen in organisatie (verantwoordelijkheden, nieuw personeel);
  - wijzigingen in beheersmaatregelen en PBM;
  - meenemen van nieuwe informatie vanuit de overheid en de branche;
  - andere soort opdracht (bijvoorbeeld andere omstandigheden dan normaal).

In de procedure identificatie van gevaren wordt aangegeven dat de RIE wordt aangepast bij wijzigingen, maar in de procedure is niet aangegeven wanneer dit gebeurt, door wie en op

welke wijze. Hiermee wordt onvoldoende invulling gegeven aan de eis in de norm om wijzigingen te beheren.

- D De arbeidshygiënische strategie moet terugkomen in de maatregelen die genomen zijn om risico's en gevaren te reduceren. In het plan van aanpak uit de RIE en het programma voor verdere verbetering moet deze strategie terug te vinden zijn.

Uit de in de RIE beschreven maatregelen blijkt dat IndustriClean de arbeidshygiënische strategie wel heeft meegenomen. In het managementsysteem is echter nergens vastgelegd dat deze strategie gebruikt wordt bij het bepalen van maatregelen en het verbeteren van de arbeidsomstandigheden. Hierdoor is niet geborgd dat de arbeidshygiënische strategie structureel gebruikt wordt bij het bepalen van maatregelen.

Identificatie van wettelijke eisen

4 Toelichting

Onderdeel van uw audit is om te beoordelen of IndustriClean artikel 4.3.2 (Wettelijke en andere eisen) adequaat heeft ingevuld.

In de beschrijving van IndustriClean zijn de volgende onderdelen relevant:

- Werkinstructie Identificeren, beheren en borgen van wet- en regelgeving;
- Register wet- en regelgeving (Arbodeel);
- Relatie Arbowet – managementsysteem IndustriClean;
- Arbocatalogus Geluid.

Het register wet- en regelgeving geeft algemene wettelijke regels. Voor de Arbeidsomstandighedenwet is de relatie aangegeven tussen de wet en het managementsysteem van IndustriClean.

4 Vraag

- A Vindt u de geïnventariseerde wet- en regelgeving en andere eisen compleet bij IndustriClean? Zo nee, wat mist u?
- B De OHSAS 18001-norm vraagt in art. 4.3.2: *'identificeren en toegang hebben tot wettelijke en andere arbo-eisen die op haar van toepassing zijn'*. OHSAS 18001 legt geen expliciete relatie tussen de wettelijke en andere eisen en de geïdentificeerde arbogevechten (zoals bij ISO 14001 waar de wettelijke eisen moeten worden vertaald naar de milieuaspecten). Welk rapportcijfer geeft u voor de wijze van uitwerking door IndustriClean?
- C Volgens normelement 4.5.2 dient de organisatie periodiek de naleving van de wettelijke en andere eisen te beoordelen. Vindt u dat het bedrijf met de huidige geïnventariseerde wet- en regelgeving kan voldoen aan normelement 4.5.2? Wat zou IndustriClean daarvoor moeten hebben?
- D Door de branche is gewerkt aan een Arbocatalogus. Deze is in 2009 vastgesteld en bevat drie onderwerpen: geluid, explosiegevaar en blootstelling aan gevaarlijke stoffen. Bijgevoegd is de Arbocatalogus Geluid. Wat zou u dan in het systeem vastgelegd / geregeld willen zien op basis van deze artikelen en tot welk detailniveau?

4 Gewenste benadering

- A De inventarisatie van wettelijke eisen is onvolledig en onvoldoende in detail uitgewerkt. Er ontbreekt onder andere informatie over het arboconvenant, PGS 15, ATEX, machine richtlijn, AI-bladen (werken in besloten ruimten) SIR, NEN 1010 e.d.

Het detailniveau is onvoldoende om te kunnen voldoen aan de eisen van normpunt 4.5.2 beoordeling van de naleving. Het zou kunnen dat het bedrijf dat elders in het managementsysteem heeft geregeld. Hiervoor moet bijvoorbeeld uitgewerkt worden welke eisen van de arbowet van toepassing.

- B Rapportcijfer 5: er is door het bedrijf wel gekeken naar de Arbowet en wat in het managementsysteem moet worden geregeld. Onduidelijk is echter welke eisen uit de wet in het systeem zijn geborgd. Voor de andere wettelijke eisen is dit niet gedaan. Ook ontbreken er een aantal wetten en ontbreekt de relatie met de RIE: van geïnventariseerde risico's is het van belang de relevante regelgeving vast te stellen.
- C Nee, het bedrijf kan met de huidige inventarisatie niet voldoen aan de eisen van normelement 4.5.2 beoordeling van naleving. Het detailniveau van de geïnventariseerde wetten en regels is onvoldoende. Je kunt alleen de naleving toetsen als je van de wettelijke regels tot op artikel niveau hebt bepaald wat moet worden gedaan om de eisen na te leven. Er zijn door het bedrijf geen hulpmiddelen opgesteld om de naleving te toetsen (bijvoorbeeld checklisten). Het bedrijf heeft onvoldoende inzicht in de eisen van de wet ten aanzien van bijvoorbeeld: opleiding, machine-eisen (zoals geluid, electra, etc., metingen, organisatorische eisen (BHV), etc.).
- D Het overzicht wet- en regelgeving moet aangevuld worden met de arbocatalogi die op het bedrijf van toepassing zijn. Bepaald moet worden hoe om te gaan met specifieke eisen uit deze catalogi (periodieke gehoortest, voorlichting, training, gebruik PBM, ...) of op welke wijze een vergelijkbaar beschermingsniveau geboden wordt. Een overzicht van alle goedgekeurde arbocatalogi is te vinden op de site van het ministerie van SZW: www.arboportaal.nl/content/szw-goedgekeurde-arbocatalogi.

Doelstellingen en programma's

5 Toelichting

De organisatie moet gedocumenteerde arbodoelstellingen vaststellen, implementeren en bijhouden, voor de relevante functies en niveaus binnen de organisatie.

In de beschrijving van IndustriClean zijn de volgende onderdelen relevant:

- Plan van aanpak RI&E 2008 – 2009;
- Arbodoelstellingen.

Om aan dit onderdeel van de norm te voldoen heeft IndustriClean doelstellingen geformuleerd. Het programma is ingevuld door middel van het op basis van de Arbowet verplicht op te stellen plan van aanpak als vervolg op de RI&E.

5 Vraag

- A Vindt u de door IndustriClean opgestelde doelstellingen een goede invulling van de eisen uit 4.3.3? Geef een rapportcijfer.
- B Wat vindt u de sterke **en** wat de zwakke punten van de invulling door IndustriClean?
- C In de bedrijfsbeschrijving is ook de beleidsverklaring van IndustriClean opgenomen. Daarin wordt als beleid vastgelegd: 'Een actief beleid te voeren gericht op het voorkomen van ongevallen, letsel en ziekte, het vermijden van veiligheids- en milieurisico's. Ons streven is nul ongevallen en nul milieu-incidenten.'

Vindt u het uitgangspunt in de beleidsverklaring en de geformuleerde doelstelling met elkaar te combineren? Zo ja, hoe legt u dit uit? Zo nee, waarom niet?

5 Gewenste benadering

- A De auditoren geven een rapportcijfer 4.
- B Zwak: het plan van aanpak naar aanleiding van de RIE is zwak (er zijn veel punten in categorie 1, maar de maatregelen ontbreken), de doelstellingen zijn onvoldoende afgestemd op de risico's. De doelstellingen passen niet binnen het beleid en de uitkomst van de RI&E en zijn erg generiek, er zijn geen bedrijfsspecifieke doelstellingen, geen taken, verantwoordelijkheden en middelen vastgelegd en de tijdsplanning ontbreekt. Sterk: sommige doelstellingen zijn meetbaar, de hoeveelheid projecten is positief.
- C Nee, de doelstellingen en het beleid zijn niet met elkaar te combineren. Een doelstelling van 1 ongeval is een vreemde formulering, hier dient een toelichting aan toegevoegd te worden om dit in overeenstemming te brengen met het beleidsvoornemen van 0 ongevallen.

Communicatie, participatie en overleg (artikel 4.4.3)

6 Toelichting

Tijdens uw audit probeert u te achterhalen hoe het bedrijf artikel 4.4.3.2 (Participatie en overleg) heeft ingevuld.

Tijdens de audit blijkt dat er niet veel schriftelijk is vastgelegd ten aanzien van overleg. De organisatie kent de volgende overleggen:

- overleg directie en management;
- overleg directie en stafafdelingen met vestigingen;
- overleg stafafdelingen hoofdkantoor met directie;
- overleg vestigingen;
- overleg ondernemingsraad;
- overleg VGWM-commissie met OR.

Van alle overleggen is alleen vastgelegd wie aanwezig is en met welke frequentie het overleg wordt uitgevoerd. Van alle overleggen worden verslagen gemaakt.

6 Vraag

- A Welke onderdelen van het managementsysteem vindt u dat minimaal aan de OR moeten worden voorgelegd?
- B Dient de OR vooraf te worden geïnformeerd over een ingeplande OHSAS 18001-audit en verwacht u dat de OR inzage krijgt in het auditrapport?
- C Hoe frequent wilt u als auditor een OR-lid interviewen in een driejaarlijkse cyclus?
- D Wat zijn de drie belangrijkste vragen die u dan zou willen stellen?

6 Gewenste benadering

- A De rechten van de OR zijn vastgelegd in de WOR. Hierin is het volgende geregeld ten aanzien van de bevoegdheden en communicatie:
Adviesrecht: alle belangrijke wijzigingen moeten voor advies aan de OR worden voorgelegd. Het gaat om wijzigingen met een belangrijke invloed op de arbeidsomstandigheden (wijziging technische voorzieningen, RIE en inhuur deskundigen). De OR heeft het recht hierover te adviseren, maar de werkgever hoeft het advies niet te volgen.

Instemmingsrecht: met betrekking tot regelingen zoals arbeidsomstandigheden, ziekteverzuim, instemming op plan van aanpak RIE, verzuimprotocollen, ongevalsprotocollen en dergelijke. Het bedrijf moet het advies van de OR volgen.

Initiatiefrecht: OR heeft recht op inzage op alle documenten die relevant zijn voor de arbeidsomstandigheden.

In het kader van het initiatiefrecht mag je verwachten dat de OR wordt geïnformeerd over de volgende zaken:

- beleidsverklaring;
- uitkomst RIE;
- plan van aanpak / doelstellingen;
- management of change;
- output directiebeoordeling;
- ongevalsonderzoek;
- inhuur van deskundigen;
- opleidingsplan;
- uitkomst interne audit.

- B Ja, de OR dient te worden geïnformeerd zodat zij de kans krijgen aandachtspunten naar voren te brengen (paragraaf 4.1.5 certificatiesysteem). De OR heeft het recht (initiatiefrecht) het auditrapport te krijgen en hoort dit ongevraagd van de directie te krijgen.
- C De auditor wil tenminste 1x per 3 jaar een gesprek met de OR. Daarnaast eventueel bij wijzigingen in de organisatie met significante wijzigingen voor arbeidsomstandigheden zoals de RI&E, andere werkwijze / activiteiten, opleiding en scholing, interne communicatie.

Standpunt CCvD

Onderdeel van het certificatiesysteem is een aankondigingsbrief van de audit bij de personeelsvertegenwoordiging/OR. Het certificatiesysteem is niet duidelijk ten aanzien van het versturen van de brief voor een hercertificatieonderzoek. Het CCvD heeft besloten de volgende zinsnede aan paragraaf 4.1.5 van het certificatiesysteem toe te voegen: 'Een alternatief voor de (schriftelijke) aankondiging van het certificatieonderzoek is om leden van de personeelsvertegenwoordiging (OR) te interviewen, in ieder geval bij initiële- en herbeoordelingsonderzoeken.'

- D De vragen zijn erop gericht om te achterhalen hoe de structuur van de OR is, het commitment van het management en de communicatie in het bedrijf. Je kijkt niet naar de inhoudelijke beslissingen van de OR.

Bekwaamheid, training en bewustzijn

7 Toelichting

Het bedrijf heeft de benodigde vakopleidingen en ervaringseisen per functie vastgelegd in het handboek personeelsbeleid. Daarbij wordt gebruik gemaakt van opleidingen die door de branche (SIR) worden voorgeschreven en/of georganiseerd voor de verschillende functies.

In de beschrijving van IndustriClean zijn de volgende onderdelen relevant:

- Werkinstructie introductie nieuw personeel;
- Voorbeelden opleidingseisen personeel;
- Voorbeeld werkinstructie.

7 Vraag

- A Op basis van art. 4.4.2 (Bekwaamheid, training en bewustzijn) dient een organisatie de trainingsbehoeften te identificeren en in de training voorzien of andere maatregelen treffen om aan deze behoeften te voldoen.

Voor wat betreft de trainingsbehoefte en de invulling daarvan wordt verwezen naar de SIR-trainingen. Is dit voor u zonder meer acceptabel of heeft u daar nog wel vragen bij? Zo ja, wat zijn dan eventuele vragen?

- B De meeste SIR-trainingen bestaan uit een theorie en praktijkdeel. Beiden worden ook geëxamineerd. Vindt u dat het bedrijf voor wat betreft de beoordeling van de 'bekwaamheid' kan volstaan met de constatering dat een medewerker een SIR-certificaat heeft voor de werkzaamheden die deze verricht of dient de organisatie zelf nog aanvullend aandacht te besteden aan 'bekwaamheid'? Zo ja, wat verwacht u dan?
- C Uit gesprekken met het uitvoerend personeel blijken de medewerkers goed op de hoogte te zijn van de risico's van het werk, het beperken van risico's en het gebruik van PBM. Tijdens de introductie van nieuwe medewerkers, schriftelijke werkinstructies, vestigingsoverleggen (4x per jaar) en de toolboxmeetings (12x per jaar) staan deze onderwerpen vast op de agenda. De medewerkers geven aan dat zij voldoende geïnformeerd worden en geen behoefte hebben aan meer scholing.

Vindt u dat dit (in combinatie met de trainingen) een adequate invulling is van het begrip 'bewustzijn' dat in art. 4.4.2 wordt gehanteerd? Zo nee, wat zijn uw aanmerkingen of eventuele vragen die u heeft?

7 Gewenste benadering

- A Als alle opleidingen van het personeel worden ingevuld met opleidingen van de branche organisatie, dan moet het bedrijf nagaan of daarmee de bedrijfseigen zaken voldoende worden ingevuld. De auditor toetst of de inhoud van de trainingen is beoordeeld en passen bij de activiteiten van het bedrijf. Worden met de trainingen de arboaspecten uit de RIE voldoende afgedekt?
- B Bekwaamheid gaat verder dan de techniek van de machines die bediend worden. Medewerkers moeten ook op de hoogte zijn van de bedrijfsspecifieke zaken en het managementsysteem van het bedrijf. Een training zorgt nog niet voor borging van de bekwaamheid op de lange termijn. Deze borging moet door de organisatie worden geregeld bijvoorbeeld door middel van overleggen, inspectie, toezicht etc.
- C Medewerkers moeten op de hoogte zijn van de gevolgen als er van de procedures wordt afgeweken en de eventuele sancties. Dit kan gerealiseerd worden zoals beschreven. Het is belangrijk dat de directie het belang van het naleven van afspraken duidelijk uitdraagt.

Interne audit

8 Toelichting

In de beschrijving van IndustriClean zijn de volgende onderdelen relevant:

- Procedure interne audit;
- Interne auditmatrix;
- Procedure werkplekinspecties;
- Formulier werkplekinspecties.

8 Vraag

- A Welk rapportcijfer zou u geven voor de wijze waarop IndustriClean de procedures voor art. 4.5.5 (Interne audit) heeft ingevuld?
- B Wat vindt u de sterke **en** zwakke punten van de aanpak?

8 Gewenste benadering

- A Rapportcijfer 5 of 6. De hoogte van het cijfer is mede afhankelijk van de praktijkbevindingen van de auditor.
- B **Zwak:**
Er is bij de planning onvoldoende rekening gehouden met de verschillende vestigingen en de belangrijke arboaspecten. Het is onduidelijk of alle arboaspecten worden afgedekt door de werkplekinspecties en de toolboxmeetings. De auditplanning is niet gebaseerd op hoog of laag risico en bevindingen van voorgaande audits, ongevallen en incidenten worden niet in de planning meegenomen. Het zwaartepunt van de auditplanning lijkt te liggen op het systeem in plaats van op de risico's van de organisatie.
De kwalificatie van auditoren is onduidelijk evenals de achtergrond van de auditoren
De reikwijdte van de audit is onduidelijk evenals de inhoud en rol van het KMV-vestigingsoverleg (het bedrijf integreert het KMV-vestigingsoverleg in de interne audits).
Tenslotte is onduidelijk op welke wijze er aan de directie wordt gerapporteerd.

Sterk: er zijn geen echte sterke punten aan te wijzen. Duidelijk is wel dat de organisatie van plan is het gehele systeem in 3 jaar tijd te beoordelen.